

Volkskrant 26-6-1998

Mooi drie vissen te veel gevangen

Van onze verslaggever
Mac van Dinther

WILSUM - Elke leek zou er glad langs zijn gevaren, maar het geoefend oog van Jelle Kaptijn heeft wat gezien. Behoedzaam manoeuvreert hij zijn grijze speedboot voorbij een rij palingfuiken aan de oever van de IJssel. In een inhammetje, perfect verscholen onder overhangende takken, ligt een bootje waarin Gait, een beruchte visstroker uit Kampen, in het pikdonker paling zit te peuren.

Jelle's collega Klaas Post entert de boot. Gait, gekleed in een gehavend groen regenpak, peuk in de mond, groet de controleurs als oude bekenden. In een net dat over zijn boot is gespannen wriemelt de vangst van de nacht: een stuk of vijftien palingen.

Gait zit fout, constateert Klaas na een korte blik in zijn papieren. Hij heeft wel een vergunning, maar voor Kampen. En dit is water van Zwolle. 'Dat wist ik echt niet, jongens. Ik heb deze boot geleend, ik zit hier voor het eerst.'

Jelle weet wel beter. 'Gait is een echte visserman, die weet precies waar hij moet zitten.' Gait krijgt een bon en het bevel om weg te wezen. Jelle en Klaas scheuren verder over de in nachtelijke nevels gehulde IJssel, op zoek naar andere visstropers.

Wetteloosheid heerst op de binnenwateren van Nederland. Sinds de politie na de zoveelste reorganisatie het vangen van stropers onderaan de prioriteitenlijst heeft gezet, kunnen mannen als Gait rustig hun gang gaan.

Er is geen enkele reden om daar lacherig over te doen, maakt Jelle duidelijk. Visstropers halen vrachtwagenladingen vis uit het water. Er zitten grote jongens tussen, die maandelijks voor tienduizenden gulden afzetten in het illegale circuit.

Vooralsnoekbaars is populair. Een kilo snoekbaars brengt tien gulden op in het illegale circuit, van waaruit de vis zijn weg vindt naar restaurants in binnen- en buitenland. Volgens schattingen gaat tweederde van alle in Nederland gevangen paling en snoekbaars via het zwarte circuit, dat goed is voor een omzet van een paar miljoen gulden per jaar.

Omdat de politie niks doet, hebben de sportvissers zelf maar het heft in handen genomen, zegt secretaris G. de Lange van de Hengelsport Federatie Oost-Nederland, met 54 duizend leden de grootste afdeling van Nederland. De federatie heeft ruim veertigduizend gulden gestoken in een boot, uitgerust met radar, dieptemeter, ultramodern navigatiesysteem en een joekel van een motor.

'Ongeladen haalt hij wel veertig kilometer per uur', glundert Klaas als hij, geflankeerd door waaiers van opspattend boegwater, de IJssel doorklieft. Sinds januari dit jaar controleren hij en Jelle de binnenwateren. 's Nachts, want dan zijn de stropers actief. En onbetaald, want om Klaas en Jelle een salaris te betalen, daartoe reikt het contributiegeld van de sportvissers niet.

Jelle (34), is overdag monteur in een fietsen-fabriek, Klaas (48) is onderhoudsman bij het waterschap. Ze zijn vrijwilliger en liefhebber tegelijk. Beiden komen uit Urk en hebben een verleden achter zich als beroepsvisser. In hun jonge jaren hebben ze zelf ook gestroopt, een volkssport in het vissersdorp. 'Maar ze komen overal vandaan', zegt Jelle. 'En het benne gladde jongens.'

Jelle en Klaas bestrijken met z'n tweeën de wateren van Gelderland, Drente, Overijssel en Flevoland. Een gigantisch terrein. Vandaar dat ze vooral prikacties houden en op tips afgaan. Zo kwam er onlangs de tip binnen dat een stroper netten zette in een zandgat aan de IJssel, tegenover Wilsum.

In een kalm tempo doorkruisen ze de plas, terwijl Klaas een haak door het water trekt om netten op te sporen. Het is een heldere nacht. Het is stil, op het geroep van een enkele watervogel na. Jelle steekt een sigaartje op. 'Dat is het mooie van dit werk', zegt Klaas. 'Je bent buiten.'

De plas is 'schoon'. Maar op de kant staat een visser uit Harlingen die vijf snoekbaarzen in het gras heeft liggen. Prachtige, geelglanzende exemplaren. 'Mooie vangst', beaamt de visser. 'Maar drie te veel', zegt Jelle. Volgens de vergunning mag hij er per nacht twee vangen. Na wat heen en weer gepraat - mag hij ze houden, maar hij gaat wel op de bon.

Het is kruimelwerk vergeleken met de echte grote jongens, zegt Jelle even later als ze in de auto op weg zijn naar het IJsselmeer. Volgens een anonieme tipgever is er een beroepsvisser die per nacht honderden tonnen snoekbaars illegaal binnenhaalt.

De vis wordt overdag gevangen en in fuiken aan de waterkant weggezet.

's Nachts worden die leeggehaald met een bootje, en wordt de buit in een bestelwagen geladen. Zulke stropers benadelen niet alleen de sport- en beroepsvissers, zegt Jelle. Ze brengen ook schade toe aan het ecosysteem, waarin de snoekbaars als roofvis een belangrijke rol speelt.

Stapvoets rijden de controleurs de dijk af, de wal kant afspeurend met een felle schijnwerper. Maar er is niets te zien. 'Eigenlijk zou je moeten posten, maar wij hebben overdag ook ons werk', moppert Jelle.

Jelle en Klaas zijn beëdigde opsporingsambtenaren. Hun liefste wens is een echte baan als visserij-inspecteur. 'Er is werk zat', zegt Klaas. In de paar maanden dat ze bezig zijn, hebben ze vijftig processen-verbaal geschreven en de politie voorzien van goede tips.

'Het zijn fantastische jongens', beaamt secretaris De Lange. Sinds de twee actief zijn, is het ledental van de federatie Oost-Nederland gestegen. Zozeer zit de schrik er bij illegale vissers in.

Twee jaar geleden is het stropersprobleem aangekaart bij het ministerie van Landbouw en Visserij, en bij de Tweede Kamer. Er kwam geen reactie. Voorlopig zal de federatie het duo dus uit eigen zak moeten betalen.

Misschien dat de beroepsvissers ook een duit in het zakje willen doen. Binnenkort heeft de federatie daarover een gesprek. Een complicerende factor is dat sommige stropers uit dezelfde hoek komen, beaamt De Lange. 'Daar zullen we een hartig woordje over moeten spreken.'